

หลักนิติธรรมกับการวิเคราะห์โรคในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์

จัดทำโดย

นายพิสิษฐ์ วรรณวิทยาภา

เลขประจำตัว ๖๗๑๒๒๗

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการอบรมหลักสูตร
“หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๑๒

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คำนำ

ในช่วงวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด ๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อด้านสาธารณสุขและชีวิตของผู้คนไปทั่วโลก ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนจะต้องเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการทั้งช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด ๑๙ การรับมือต่อสถานการณ์ในภาวะวิกฤตการณ์เช่นนี้จะต้องยึดหลักนิติธรรม อันเป็นหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งของการปกครอง อันได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อันเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมทุกภาคส่วนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สร้างความสามัคคีอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประเทศ เพื่อเป็นการป้องกันและบรรเทาเยียวยาในภาวะวิกฤตการณ์

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาในเรื่องวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ กับการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขโดยยึดหลักนิติธรรมเพื่อสะท้อนถึงมุมมองด้านการบริหารจัดการในช่วงภาวะวิกฤติทางด้านการวิเคราะห์โรคในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อสังคมและประเทศชาติ ต่อไป

พิสิษฐ์ วรรณวิทยาภา

สารบัญ

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
หลักนิติธรรมกับการวิเคราะห์โรคในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์	๑
บทนำ	๑
ความหมายของหลักนิติธรรม.....	๒
ความหมายของหลักธรรมาภิบาล	๒
หลักการพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างธรรมาภิบาล.....	๓
การบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance).....	๓
สภาพปัญหาสรุปโดยสังเขป.....	๕
หลักนิติธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์.....	๑๐
จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเทคนิคการแพทย์	๑๒
บทสรุปและเป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับ	๑๕
บรรณานุกรม	๑๖

หลักนิติธรรมกับการวิเคราะห์โรคในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์

บทนำ

สถานการณ์ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์โรคทางการแพทย์ในโรงพยาบาลและในสถานพยาบาลต่างๆ นั้น ยังคงมีประเด็นและข้อกังวลในเรื่องมาตรฐานและคุณภาพที่ยังคงความแตกต่างกันอยู่ในแต่ละแห่งทั่วประเทศแล้วแต่นโยบายของผู้บริหารในแต่ละแห่ง ซึ่งการควบคุมคุณภาพการตรวจวิเคราะห์นั้นมีอยู่หลายระดับความเข้มข้นจึงจำเป็นที่ผู้ปฏิบัติต้องมีจริยธรรมในวิชาชีพนักเทคนิคการแพทย์อย่างสูง รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และความรับผิดชอบต่อผู้ป่วยและผู้มาใช้บริการ หลายประเด็นที่องค์กรหน่วยงานต่างๆรวมทั้งประชาชนผู้มาใช้บริการนั้นไม่สามารถที่จะตรวจสอบความถูกต้องได้ตลอดเวลา หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมในการตรวจวิเคราะห์ ทำให้ส่งผลเสียถึงผู้ป่วย ผู้รับบริการ รวมถึงผลการวินิจฉัยโดยแพทย์ที่ผิดๆและอาจส่งผลต่อการรักษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นในสภาวะปกติของประเทศ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่เร่งด่วนและมีความสำคัญอย่างยิ่งกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และเรื่องนี้จำเป็นจะต้องได้รับร่วมมือจากทุกฝ่ายด้วยการแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักนิติธรรม ซึ่งอาศัยหลักกฎหมายและความเป็นธรรม และคำนึงถึงสิทธิความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อผู้ป่วยอันเป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนคนไทย

นอกจากนี้ในช่วงต้นปี๒๕๖๓ ไวรัสโควิดได้เริ่มแพร่ระบาดเข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งผู้ที่ได้รับเชือนั้นจะมีอาการเหมือนไข้หวัดแต่มีอาการที่รุนแรงและเชื้อแพร่ลงปอดและในที่สุดผู้ป่วยได้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากทำให้เป็นโรคระบาดที่ดูอันตรายน่ากลัวมาก โดยเฉพาะผู้ติดเชื้อที่เป็นผู้สูงอายุซึ่งมีความเสี่ยงที่สูงมากที่จะเสียชีวิต มีประชาชนจำนวนมากเสียชีวิตที่บ้านเพราะไม่สามารถเข้าถึงการตรวจวิเคราะห์โรคโควิดได้หรือเข้าถึงการรักษาได้ หรือไม่สามารถได้รับยาอย่างทันท่วงที ทั้งหมดนี้จึงส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนถึงความยุติธรรม สิทธิและเสรีภาพ ความปลอดภัยในชีวิต และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนในสังคมยุคโควิดได้อย่างชัดเจนในช่วงระบาดของโรคโควิด แม้รัฐบาลจะได้พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะดูแลประชาชน แต่ด้วยทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดในหลายด้าน เราจึงได้เห็นปัญหาในวงกว้างหลายประการ คนจนและคนรวยได้รับการปฏิบัติอย่างแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โอกาสรอดชีวิตระหว่างคนรวยและคนจนสามารถเห็นได้อย่างเด่นชัดมากขึ้น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด การบริหารของภาครัฐบาลและรพ.เอกชน ที่ขาดหลักนิติธรรมในการจัดการผู้ป่วยและประชาชนที่ เป็นผู้สงสัยจะติดเชื้อโควิดซึ่งจะได้นำเสนอในลำดับถัดไป

ความหมายของหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม หรือที่เรียกว่า The Rule of Law นั้น หมายถึงหลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย อันรวมถึงการบัญญัติกฎหมาย การใช้การตีความกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม จะต้องไม่ฝ่าฝืนหรือขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรมหรือหลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย โดยหลักนิติธรรม จะถูกล่วงละเมิดมิได้ หากกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม ผลก็คือจะใช้บังคับไม่ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง กล่าวคือ หลักนิติธรรมอยู่เหนือกฎหมายทั้งปวง โดยความชอบธรรมจะเกิดขึ้นได้ในสังคมก็ต่อเมื่อสังคมใช้กฎหมายเป็นหลักในการปกครอง (Rule by law) ไม่ใช่ใช้บุคคลคนเดียวหรือคณะบุคคลเป็นใหญ่

หลักนิติธรรมเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี “Good Governance” ซึ่งการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบครอบคลุมให้กับทางสังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖:๕๙๗) ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า คุณความดี ความยุติธรรม ความถูกต้อง และอภิบาล หมายความว่า บำรุงรักษา ปกครอง ดังนั้น ธรรมาภิบาล ตามศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง วิธีการปกครองที่ดี

หลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรตระหนักให้สำคัญและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานในส่วนต่าง โดยมุ่งเน้นก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กรอย่างสูงสุดในการส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลจะต้องอาศัยความร่วมมือมาจากทุกภาคส่วน รวมถึงมีการวางรากฐานและรักษากฎระเบียบต่างๆ โดยการสร้างธรรมาภิบาลจำเป็นต้องมีการวางระบบที่มีประสิทธิภาพอยู่ในรอบความรับผิดชอบภายใต้กฎหมาย และมีนโยบายที่โปร่งใสตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนในการปฏิบัติงานรวมถึงการตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบ มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจ ดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกันนั้น จึงจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุน ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ดังนั้นจึงต้องเริ่มจากการวางโครงสร้างวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการวางรากฐานของระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีความมั่นคงและมีความยั่งยืน

หลักการพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุว่าธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ ๖ ประการ คือ

๑. **หลักนิติธรรม** ได้แก่การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

๒. **หลักความโปร่งใส** ได้แก่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีกาให้และการรับข้อมูลที่สะดวก เป็นจริง ทันการณ์ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนได้

๓. **หลักการมีส่วนร่วม** ได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดงประชามตินอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

๔. **หลักความรับผิดชอบ** ได้แก่ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบตระหนักในหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๕. **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

๖. **หลักคุณธรรม** ได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

การบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance)

๑. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การเปิดโอกาสให้กับประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มให้ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข รวมถึงมีบทบาทในการตัดสินใจ ดำเนินนโยบาย ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อีกทั้งร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

๓. หลักความโปร่งใส (Transparency)

การตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆ อยู่บนกฎระเบียบชัดเจน เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย การดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆนั้นสาธารณชนสามารถรับทราบทุกขั้นตอน และสามารถตรวจสอบได้

๔. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)

การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ตรวจสอบได้โปร่งใส และปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคภายใต้กรอบของกฎหมาย รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

๕. หลักการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Responsiveness)

การให้การตอบสนองได้ทันทีตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

๖. หลักมุ่งเน้นฉันทามติที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน (Consensus oriented)

การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องเปิดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา และร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ทั้งนี้ต้องมีการหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

๗. หลักความเสมอภาคและการนับรวมทุกกลุ่มคน (Equity and inclusiveness)

การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา

และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของกลุ่มบุคคล ผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

๘. ความมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (Effectiveness and efficiency)

การบริหารดำเนินงานต่างๆต้องใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน ด้านแรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย พร้อมทั้งบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน สามารถติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องได้อย่างเป็นระบบตามมาตรฐาน

สภาพปัญหาสรุปโดยสังเขป

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้เขียนขอสรุปปัญหาและประเด็นสำคัญๆดังต่อไปนี้ :

๑. เรื่องคุณภาพของผลการตรวจวิเคราะห์

๑.๑ หลักความเสมอภาค : ปัจจุบันนั้นโรงเรียนแพทย์หลายแห่งได้เปิดบริการตรวจวิเคราะห์โรคให้กับโรงพยาบาลทั่วไปโดยการตรวจรายการดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนวิจัยซึ่งยังไม่ได้รับอนุมัติให้นำมาตรวจบริการภายนอกและหารายได้ ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ยังไม่พร้อมและไม่สมควรนำมาบริการประชาชน ทั้งนี้ขาดการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพจากหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขโดยสิ้นเชิง รายการดังกล่าวอาจจะไม่แม่นยำหรืออาจนำไปสู่การแปลผลที่ผิดและส่งผลต่อผู้ป่วยในการรักษา

๑.๒ หลักจริยธรรมการดูแลคุณภาพน้ำยาวิเคราะห์โรค : ต้องอาศัยหลักจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างสูง เช่น เมื่อน้ำยาหมดอายุ จะต้องทำการทำลายทิ้งให้หมด ห้ามมิให้นำออกไปใช้โดยเด็ดขาด การเก็บรักษาน้ำยาวิเคราะห์ในอุณหภูมิที่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดไว้ ตั้งแต่กระบวนการจัดส่งจากต่างประเทศทุกขั้นตอนตลอดจนนำสินค้าส่งต่อให้โรงพยาบาล จะต้องมีการควบคุมอุณหภูมิที่ดีตลอดเวลา การขนส่งน้ำยาก็กต้องจัดให้ระบบตรวจสอบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าน้ำยาที่จัดส่งไปถึงโรงพยาบาลยังคงไว้ซึ่งคุณภาพครบถ้วนผู้ประกอบการจะต้องเคารพในระบบคุณภาพและจะไม่เกิดความรู้สึกเสียดายน้ำยาดังกล่าวที่หมดอายุและควรจะทำจัดทิ้งทันทีและจะไม่ดำเนินการใดๆอันที่จะนำมาใช้หรือจัดจำหน่ายอีกซึ่งความจะเกิดความเสียหายในด้านคุณภาพและความปลอดภัยของผู้ป่วย

๑.๓ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน : การให้บริการตรวจเลือดทางห้องปฏิบัติการนั้นจะต้องดำเนินการด้วยความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ รับผิดชอบ ซึ่งที่ผ่านมานั้นมีหลายบริษัทพยายามลดต้นทุนเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันหรือเพิ่มผลกำไรด้วยการนำเลือดหลายๆหลอดหรือตัวอย่างส่งตรวจมารวมกันหลายหลอดแล้วทำการทดสอบเพียงครั้งเดียว อันเป็นการกระทำที่ขาดจริยธรรมอย่างแรงเพียงเพื่อหวังประโยชน์ทางการค้าอย่างเดียวโดยปราศจากความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อวิชาชีพของนัก

เทคนิคการแพทย์ เมื่อผลการตรวจไม่แม่นยำแล้ว การแปลผลและวินิจฉัยโดยแพทย์ก็จะผิดพลาดไปด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนที่เข้ารับการตรวจวิเคราะห์อย่างแน่นอน

๒. เรื่องสิทธิในความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค

๒.๑ สิทธิของประชาชนที่ควรจะได้รับ การตรวจหาเชื้อโควิด : ในสถานการณ์โควิดที่ผ่านมา ประชาชนจำนวนมากไม่สามารถเข้ารับการบริการการตรวจหาเชื้อโควิดในภาวะวิกฤตได้ สืบเนื่องด้วยรพ. เอกชน เกือบทุกแห่งปิดให้บริการโดยอ้างว่า น้ำยาที่ใช้ตรวจวิเคราะห์โควิดหมด ไม่สามารถเปิดบริการได้ ซึ่งในความเป็นจริงนั้นน้ำยาไม่ได้หมดแต่โรงพยาบาลต้องการเก็บเตียงไว้สำหรับบริการผู้ป่วยที่มีประกัน หรือผู้ป่วยที่มีฐานะการเงินที่ดี โดยรัฐบาลไม่สามารถเข้าไปจัดการปัญหานี้แต่อย่างใด ประชาชนต้องเสียชีวิตหลายรายที่บ้านเพราะไม่ได้รับการตรวจหาเชื้อเพื่อจะได้รับการรักษาได้ทันเวลาที่ นอกจากนี้แล้วยัง มีรพ.เอกชนบางรายฉกฉวยโอกาสนี้เปิดบริการด้าน Drive Thru และถือโอกาสทำโรยงมหาศาลด้วย ราคาที่สูงมากจากการให้บริการโดยขณะนั้นประชาชนที่ได้ผลกระทบจากโรคระบาด ขาดข้อมูลสถานที่ตรวจและราคาจึงไม่มีทางเลือกและได้ตกเป็นเหยื่อของโรงพยาบาลนั้น โดยผู้บริหารของโรงพยาบาลยัง ออกมาแถลงว่าได้กำไรมหาศาลจากการเปิดตรวจDrive thru ซึ่งการคิดค่าบริการแบบนี้เป็นการซ้ำเติม ความเดือดร้อนของประชาชนอย่างไม่มีจริยธรรมและความรู้สึกร่วมในสังคม ประเทศไทยควรมีกฎหมาย ห้ามโรงพยาบาลปฏิเสธคนไข้และควรให้การคุ้มครองประชาชนในด้านการรักษา และควรมีกฎหมาย ควบคุมราคาค่ารักษาให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมโดยไม่ค้ำกำไรเกินควรทำให้ประชาชนเดือดร้อน

๒.๒ สิทธิในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเมื่อพบว่าติดเชื้อโควิดแล้วแต่หาเตียงไม่ได้ : ปัญหานี้รุนแรงอย่างมาก เพราะจำนวนผู้ติดเชื้อในขณะนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและอัตราการเสียชีวิตก็ สูงขึ้นมากโดยเฉพาะผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว จำนวนเตียงในภาครัฐและภาคเอกชนไม่เพียงพอต่อผู้ ติดเชื้อโควิดหากผู้ป่วยมีการทำประกันสุขภาพไว้ก็จะได้รับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน แต่ถ้าผู้ป่วยไม่มี ประกันรองรับก็จะได้รับการปฏิเสธจากโรงพยาบาลทันที ทั้งนี้กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เกิดระบบฮอสปิเทลขึ้น เพื่อรองรับผู้ติดเชื้อจำนวนมาก ซึ่งผู้มีฐานะการเงินดีก็มักจะไม่น่าไปฮอสปิเทลแต่เลือกที่จะรักษาไปรพ. เอกชน โดยเชื่อว่าการรักษาโควิดมีเครื่องมือและยารักษาที่มีประสิทธิภาพดีกว่าฮอสปิเทลในความเป็นจริง นั้นผู้ป่วยหรือประชาชนทุกคนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะจนหรือรวยย่อมต้อง ได้รับการดูแลจากโรงพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน

๓. มาตรฐานของห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ที่สำคัญมีระบบคุณภาพอย่างไรบ้าง

การวินิจฉัยโรคและการรักษาคนไข้ นั้น ผลการตรวจวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการทางการแพทย์มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรายงานผลตรวจให้แพทย์ทราบในเวลาที่สุดเร็ว เหมาะสม ถูกต้อง และมีความแม่นยำ แต่ในความเป็นจริงนั้นจำนวนผู้ป่วยที่มาใช้บริการในโรงพยาบาลมี

ปริมาณและจำนวนมากในแต่ละวัน บางโรงพยาบาลมีการเจาะเลือดถึงวันละ 3,000 - 4,000 หลอด แต่ละหลอดมีการตรวจวิเคราะห์ในรายการที่แตกต่างกัน ผู้ป่วยแต่ละคนก็มีการเจาะเลือดหลายหลอด ดังนั้นกระบวนการจัดการสิ่งส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ รวมถึงกระบวนการตรวจวิเคราะห์และหลังการตรวจวิเคราะห์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ระบบคุณภาพต่างๆ ที่จะนำมาใช้ให้บริหารควบคุมเพื่อให้ผลการตรวจวิเคราะห์มีข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุด และมีผลตรวจที่ถูกต้องแม่นยำมากที่สุด

ปัจจุบันนี้หลายโรงพยาบาลได้นำระบบคุณภาพต่างๆมาใช้ในการบริหารห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ดังต่อไปนี้ :

๓.๑ ISO9001 คือระบบมาตรฐานบริหารงานคุณภาพระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพในองค์กร มุ่งเน้นที่การกำหนดกระบวนการให้เป็นมาตรฐาน ซึ่งเหมาะกับทุกองค์กรในทุกสายงาน ช่วยยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานและกระตุ้นให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ISO9001 มีองค์ประกอบ ๓ ประการได้แก่

๑. **วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA)** ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Act หรือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง PDCA เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการกระบวนการและระบบ ซึ่งจะเกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ จนกลายเป็นวงจร
  - **P Plan (วางแผน)** : ขั้นตอนแรกที่สำคัญ คือ การวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ด้านคุณภาพขององค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลออกมา 2 ส่วนคือ สิ่งที่ต้องทำ และทำอย่างไร
  - **D Do (ปฏิบัติ)** : การดำเนินการและควบคุมสิ่งที่วางแผนไว้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้
  - **C Check (ตรวจสอบ)** : การติดตาม การวัดผลกระบวนการ และตรวจสอบผลลัพธ์ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านคุณภาพขององค์กรที่วางไว้หรือไม่และรายงานผล
  - **A Act (ปรับปรุง)** : การดำเนินการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการ ให้สามารถพัฒนาประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น
๒. **การจัดการเชิงกระบวนการ (Process approach)** คือ การจัดการผลลัพธ์ที่ต่อเนื่อง และสามารถคาดการณ์ได้ ซึ่งการจัดการเชิงกระบวนการจะบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจและจัดการให้เป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กันซึ่งทำหน้าที่เป็นระบบที่สอดคล้องกัน การจัดการเชิงกระบวนการบนพื้นฐานของ ISO 9001 เป็นกลยุทธ์การจัดการที่สามารถใช้แนวคิดร่วมกับวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) และแนวคิดเชิงความเสี่ยง เพื่อให้ระบบการจัดการคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น

๓. แนวคิดเชิงความเสี่ยง (Risk-base thinking) การประยุกต์ใช้ข้อมูล ความรู้ และการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อจัดการกับความไม่แน่นอนและสิ่งที่ยังเกิดขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง แนวคิดเชิงความเสี่ยงเป็นวิธีการเชิงรุกในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาส ด้วยการใช้แนวคิดเชิงความเสี่ยง ทำให้ท่านสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่ยังเกิดขึ้นหรือใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้

๓.๒ ISO15189 เป็นมาตรฐานระดับสากลที่วัดระบบคุณภาพและขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ เพื่อให้ความมั่นใจว่า การรายงานผลทางห้องปฏิบัติการมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือตลอดจนการให้บริการที่มีระบบและมีประสิทธิภาพ ทัดเทียมได้มาตรฐานสากล เป็นประโยชน์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่องค์กร รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้การรับรองมาตรฐาน ISO 15189 มีประโยชน์หลายประการสำหรับห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ได้แก่:

- เพิ่มความน่าเชื่อถือและการยอมรับในฐานะห้องปฏิบัติการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นและแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด
- ปรับปรุงคุณภาพการทดสอบและการดูแลผู้ป่วยโดยใช้ขั้นตอนมาตรฐานและระบบการจัดการคุณภาพ
- การเข้าถึงตลาดและลูกค้าใหม่ๆ รวมถึงตลาดที่ต้องการการรับรองมาตรฐาน ISO 15189 เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับการทำธุรกิจ
- ปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการด้วยการใช้ระบบการจัดการคุณภาพ

๓.๓ ISO27001 คือมาตรฐานชั้นนำในระดับสากลสำหรับจัดการความมั่นคงด้านสารสนเทศ เป็นแนวทางเชิงระบบที่รักษาความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ข้อมูลที่มีความสำคัญยิ่งลดความเสี่ยง อีกทั้งเพิ่มความมั่นใจให้ผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การปกป้องข้อมูลให้เข้าถึงได้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น การปกป้องความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล และความพร้อมใช้งานของระบบข้อมูล

ระบบการจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

- ช่วยให้องค์กรมีการปรับปรุงระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง
- ปกป้องชื่อเสียงองค์กรจากภัยคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

- ช่วยให้องค์กรปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการปกป้องข้อมูลอย่างสอดคล้อง
- ช่วยให้มั่นใจในงานด้านความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล
- สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจสำหรับองค์กรและลูกค้า
- สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

๓.๔ ISO 13485 เป็นมาตรฐานสากลที่เกี่ยวกับการผลิตและควบคุมคุณภาพสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ มาตรฐานนี้ถูกพัฒนาโดยองค์กรมาตรฐานสากล (ISO) เพื่อให้ผู้ผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์มีกรอบการดำเนินงานที่ถูกต้องและมีคุณภาพสูงในการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ซึ่งมาตรฐานนี้จะถูกใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือแพทย์ และช่วยในการประกันคุณภาพระบบการผลิตและการตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ความสำคัญของ ISO 13485 สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์มีดังนี้:

- ช่วยสนับสนุนและสร้างกรอบการบริหารจัดการคุณภาพที่มีประสิทธิภาพสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ การปฏิบัติตามมาตรฐานช่วยให้องค์กรสามารถตรวจสอบกระบวนการต่าง ๆ และแก้ไขข้อผิดพลาดในระบบได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ ซึ่งนำมาซึ่งการผลิตที่มีคุณภาพสูงและการบริการที่เหมาะสมต่อลูกค้า
- เสริมความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ และลดความเสี่ยงและป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในการใช้งานผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์
- ISO 13485 ช่วยให้องค์กรสร้างและรักษาความเป็นเอกลักษณ์และมาตรฐานของพวกเขาในตลาดเครื่องมือการแพทย์ และการปฏิบัติตามมาตรฐานนี้ยังช่วยให้องค์กรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ของพวกเขาตามความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าเสมอ
- การได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO 13485 เป็นการยืนยันว่าเครื่องมือแพทย์นั้น ๆ ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือแพทย์แล้ว และองค์กรผู้ผลิตนั้นมีกระบวนการผลิตและการบริหารที่มีคุณภาพสูง ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าและคู่ค้าได้ รวมถึงช่วยในการเพิ่มโอกาสในการทำธุรกิจในอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ด้วย

๓.๕ IQC & EQA เป็นการประเมินคุณภาพการตรวจวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายในองค์กร (Internal Quality Control, IQC)

และการประเมินคุณภาพกับองค์กรภายนอก (External Quality Assessment, EQA) เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพงานตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ที่ช่วยให้ทราบระดับคุณภาพของห้องปฏิบัติการ รายงานผลการประเมินคุณภาพการตรวจวิเคราะห์นอกจากจะช่วยให้ทราบระดับคุณภาพของห้องปฏิบัติการทางการแพทย์เมื่อเปรียบเทียบกับผลวิเคราะห์กับห้องปฏิบัติการทางการแพทย์อื่นๆ อีกทั้งยังทำให้ทราบข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ประเมินคุณภาพการวางแผนคุณภาพ ตลอดจนการติดตามคุณภาพการตรวจวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคนและพัฒนางานของห้องปฏิบัติการทางการแพทย์

นโยบายการของผู้บริหารในการควบคุมคุณภาพห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ในแต่ละวันในแต่ละโรงพยาบาลมีความแตกต่างกันอย่างมากโดยนโยบายจะสะท้อนไปที่ต้นทุนของการตรวจวิเคราะห์ซึ่งโรงพยาบาลในภาคเอกชนชั้นนำมักจะลงทุนและให้ความสำคัญกับการทำ IQC อย่างมาก แต่ก็ยังมีหลายโรงพยาบาลยังคงประหยัดค่าใช้จ่ายในด้าน IQC นี้อย่างมาก ดังนั้นประชาชนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าคุณภาพการวิเคราะห์ของห้อง Lab นั้นมีมาตรฐานสูงแค่ไหน

๓.๖ Pooled sample test คือ การเก็บสิ่งตรวจจากคนจำนวนมากมาผสมรวมกันแล้วทำการทดสอบการติดเชื้อในครั้งเดียวโดยข้อดีของการตรวจ RT-PCR แบบ pooled sample test สามารถตรวจสิ่งส่งตรวจได้ปริมาณมาก ระยะเวลาในการตรวจสิ่งส่งตรวจทั้งหมดลดลง และมีค่าใช้จ่ายในการตรวจลดลง การ Pool sample สามารถใช้ได้ภายใต้ข้อจำกัดและใช้ในบางกรณีเท่านั้น ส่วนการตรวจสุขภาพประจำปีของประชาชนนั้นไม่สามารถและไม่ควรทำการ pool samples และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลจะไม่มีการทำ pool samples โดยเด็ดขาด

หลักนิธธรรมที่ใช้ในการประกอบอาชีพธุรกิจในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์

๑. ผู้ประกอบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล (Corporate Good Governance) บริษัทได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อกำกับดูแลเรื่องนี้ขึ้นมาและจัดทำรายงานสรุปประจำรายไตรมาสโดยทางบริษัทตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี และเชื่อว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยให้การบริการงานของบริษัทมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และช่วยให้บริษัทสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นบริษัทจึงเห็นควรให้มีการจัดทำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance) ขึ้น โดยยึดตามแนวทางหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี ๒๕๖๐ ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลให้กิจการมีความน่าเชื่อถือสำหรับผู้ถือหุ้น และนักลงทุน ทั้งนี้บริษัทมีความมุ่งหมายที่จะประกอบธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ มีจริยธรรมในการดำเนินงาน ประกอบธุรกิจที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

พัฒนา หรือลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพธุรกิจได้

บริษัทได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยครอบคลุมหลักปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ๘ หลักปฏิบัติ ดังนี้

หลักปฏิบัติที่ ๑ ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน

หลักปฏิบัติที่ ๒ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อความยั่งยืน

หลักปฏิบัติที่ ๓ เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ

หลักปฏิบัติที่ ๔ สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร

หลักปฏิบัติที่ ๕ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ

หลักปฏิบัติที่ ๖ ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสม

หลักปฏิบัติที่ ๗ รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล

หลักปฏิบัติที่ ๘ สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น

๒. ผู้ประกอบการนำเข้าเครื่องมือวิเคราะห์โรคใช้หลักความโปร่งใส (Transparency) โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขและกรมศุลกากรอย่างเคร่งครัด

- ทุกผลิตภัณฑ์ต้องได้รับการรับรองจากองค์การอาหารและยา
- ห้ามโฆษณาเกินความเป็นจริง หรืออนุญาตโฆษณาจากกรมสนับสนุนบริการ
- ห้ามสำแดงเท็จหรือปลอมแปลงเอกสารการนำเข้าโดยเด็ดขาด

๓. ผู้ประกอบการใช้หลักความรับผิดชอบต่อ (Responsibility) และมีส่วนร่วม (Participation) ในการควบคุมคุณภาพสินค้าทั้งน้ำยาและเครื่องมือดังนี้

- ผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจและร่วมกันปฏิบัติกรเก็บรักษาน้ำยาในอุณหภูมิที่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดโดยครบถ้วน
- ทีมเจ้าหน้าที่ส่งน้ำยาให้โรงพยาบาลต้องมีระบบควบคุมอุณหภูมิในระหว่างการขนส่งในทุกขั้นตอนเพื่อมั่นใจว่าคุณภาพน้ำยาจะไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ต้องมีห้องระบบทำความเย็นที่ติดตั้งไว้ในรถยนต์เพื่อควบคุมอุณหภูมิระหว่างขนส่ง

- น้ำยาที่หมดอายุแล้วต้องจัดการทำลายทิ้งโดยห้ามนำไปขายหรือทดลองใช้เด็ดขาด โดยเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำรายงานนำเสนอให้ผู้บริหารอนุมัติทำลายทิ้งและจะต้องแจ้งต่อกรมสรรพากรทุกครั้งที่มีการทำลาย
- กรณีที่ไม่ได้จัดส่งสินค้าเอง ต้องจัดหาระบบบันทึกข้อมูลและอุณหภูมิทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขนส่งจากต่างประเทศจนถึงโรงพยาบาลและห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ เพื่อคอยควบคุมดูแลไม่ให้อุณหภูมิผิดพลาดจากที่กำหนด

๔. ผู้ประกอบการจัดให้พนักงานมีระบบทำงานร่วมกัน(Consensus Oriented) ในการควบคุมคุณภาพของน้ำยาและเครื่องมือวิเคราะห์โดยความร่วมมือจากฝ่ายขาย ฝ่ายช่างวิศวกร และฝ่ายวิชาการ รวมทั้งฝ่ายซอฟต์แวร์โดยทุกฝ่ายต้องเห็นชอบตรงกันและช่วยกันดูแลเรื่องคุณภาพของผลการตรวจวิเคราะห์

ทั้งนี้ผู้ประกอบการควรที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานต่างๆ เช่น ISO 9001, ISO 15189, ISO 13485, ISO 27001 เป็นต้น

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเทคนิคการแพทย์

นักเทคนิคการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์นั้น จะต้องเข้าใจจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเทคนิคการแพทย์และปฏิบัติโดยเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อให้การรักษาของแพทย์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยรายงานผลตรวจจากนักเทคนิคการแพทย์ และส่งผลถึงความปลอดภัยสูงสุดของผู้ป่วย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดในฐานะนักเทคนิคการแพทย์

หมวด ๑ หลักทั่วไป

ข้อ ๓ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรม เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อ ๔ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ประพฤติหรือกระทำการใดๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ ๕ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องประกอบวิชาชีพโดยไม่เลือกปฏิบัติเนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะ เพศ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง

หมวด ๓ การประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์

ข้อ ๑๐ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์

ข้อ ๑๑ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่เรียกร้องสินจ้างรางวัลพิเศษนอกเหนือจากค่าบริการที่ต้องได้รับตามที่ประกาศไว้

ข้อ ๑๒ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่จู่ใจหรือชักชวนผู้รับบริการให้มารับบริการทางวิชาชีพเทคนิคการแพทย์เพื่อผลประโยชน์ของตน

ข้อ ๑๓ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องปฏิบัติต่อผู้รับบริการโดยสุภาพ มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ข้อ ๑๔ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่หลอกลวงผู้รับบริการให้หลงเข้าใจผิดในการประกอบวิชาชีพเพื่อประโยชน์ของตน

ข้อ ๑๕ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความสิ้นเปลืองที่เกินความจำเป็นของผู้รับบริการ

ข้อ ๑๖ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องอธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจถึงสาระสำคัญของการตรวจและการให้บริการทางวิชาชีพเทคนิคการแพทย์

ข้อ ๑๗ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ออกใบรับรองอันเป็นความเท็จโดยเจตนา หรือให้ความเห็นไม่สุจริตในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับวิชาชีพแห่งตน

ข้อ ๑๘ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้รับบริการ ซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้รับบริการหรือ เมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่

ข้อ ๑๙ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วย เมื่อได้รับคำขอร้องและตนอยู่ในฐานะที่จะช่วยได้

ข้อ ๒๐ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ใช้หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์โดยผิดกฎหมาย

หมวด ๔ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ ๒๑ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์พึงยกย่องให้เกียรติ และเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ดูหมิ่น ทั้บถม ใ้ร้าย หรือกลั่นแกล้งกัน

ข้อ ๒๓ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ชักจูงผู้รับบริการของผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์อื่นมาเป็นของตน

ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่เอาผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์อื่นมาเป็นของตน

หมวด ๕ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน

ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์พึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน

ข้อ ๒๖ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องไม่ดูหมิ่น ทับถม ใ้ร้าย หรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน

ข้อ ๒๗ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์พึงส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน

หมวด ๖ การทดลองในมนุษย์

ข้อ ๒๘ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ผู้ทำการทดลองในมนุษย์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกทดลองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ข้อ ๒๙ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องให้ผู้ถูกทดลองบอกเลิก หรือถอนตัวจากการร่วมเป็นผู้ถูกทดลองเมื่อใดก็ได้

ข้อ ๓๐ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ที่ทำการทดลองโดยใช้สิ่งตัวอย่างของมนุษย์ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หมวด ๗ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาล

ข้อ ๓๑ ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ต้องปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

บทสรุปและเป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ภาวะวิกฤติ หลักนิติธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง มิใช่ดูเพียงตัวบทกฎหมาย แต่ควรคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นธรรม และความปลอดภัยในชีวิตมากกว่ากฎระเบียบหรือกฎหมาย

๒. สร้างระบบการตรวจสอบสุขภาพใหม่ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความทัดเทียม ไม่แบ่งแยกระหว่างคนรวยและคนจน และทุกคนควรมีสิทธิเข้าถึงการตรวจ และการรักษาได้เหมือนกัน

๓. ผู้ประกอบการควรใช้หลักนิติธรรมด้วยสำนึกในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ เพื่อความปลอดภัยสูงสุดของผู้ป่วย

๔. การวิเคราะห์โรคทางการแพทย์ต้องอาศัยหลักนิติธรรมในการบริหารและการจัดการ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อประชาชน ไม่ว่าจะในภาวะปกติหรือในสถานการณ์วิกฤติโรคระบาด

๕. ผู้ประกอบการธุรกิจทางการแพทย์ต้องมีจริยธรรมสูงในการบริหารด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของแพทย์ที่รักษาและผู้ป่วย

บรรณานุกรม

นายอรรถพล ใหญ่สว่าง, บทความ “หลักนิติธรรม”, มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

นายประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช, บทความ “ความหมายและองค์ประกอบของหลักนิติธรรม”, มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

นายพิเศษ ปันรัตน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, เอกสารบรรยาย “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล”

หลักนิติธรรม (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), รายงาน สกว. สำรวจสถานะ SDGs เป้าหมายที่ ๑๖ (๒๕๖๐)

ราชกิจจานุเบกษา หน้า๗๒ เล่ม๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๑๕ ง, ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ “ข้อบังคับสภาเทคนิคการแพทย์ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ราชกิจจานุเบกษา หน้า๑๑ เล่ม๑๔๑ ตอนพิเศษ ๑๑๐ ง, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๗ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข “เรื่องการผลิตหรือขายเครื่องมือแพทย์ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๒๗ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ ๒๕๕๑”

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๖ (กรุงเทพฯ: พจนานุกรม, ๒๕๕๖), ๕๘๗

บทความมาตรฐานไอเอสโอเว็บไซต์: <https://www.iso.org>